Aktualizováno: 03.08.2026

5.2 PODPORA VÍCEJAZYČNOSTI

MŠ, ZŠ, VČ

Vedle osvojení češtiny jako druhého jazyka a kontaktu s česky mluvícími vrstevníky je pro děti, které se učí česky, velice důležitá i **gramotnost v mateřském jazyce**. Pro celkový vývoj dítěte je znalost prvního jazyka velmi důležitá. Dítě se pak mnohem lépe učí nové poznatky, pokud si je může spojovat s vědomostmi a znalostmi osvojenými v mateřštině.

VÍCEJAZYČNOST:

- Předchází sociálnímu vyloučení dětí, jejichž mateřský jazyk se liší od jazyka většinové společnosti.
- Umožňuje dětem lépe zakořenit v novém prostředí.
- Posiluje identitu dítěte a jeho sebevědomí.
- Rozvíjí jazykové schopnost a myšlení napříč jazyky.
- Umožňuje uchování kulturního dědictví (m. j. tradice, pohádky, sounáležitost s komunitou…).

Vícejazyční žáci používají své jazyky k různým účelům a v komunikaci s různými lidmi (mateřský v rodině, druhý v širší společnosti, ve škole atd.), tím je také ovlivněna slovní zásoba, úroveň ovládání i jazyková preference. Znalost mateřského jazyka je pro tyto děti nejen prospěšná, ale většinou také nutná k tomu, aby komunikovaly se členy své rodiny. Bez znalosti mateřského jazyka sice obstojí ve škole, ale mohou mít vážné problémy v komunikaci s rodiči, což může způsobit potíže s výchovou a chováním. Důležitá je tedy spolupráce školy s rodiči – jednak aby našli cestu, jak dítě co nejlépe naučit česky, ale také jak zachovat a dále rozvíjet dovednosti v prvním jazyce dítěte.

DOPORUČUJEME:

- Nesnažte se děti od mateřského jazyka odstřihnout – hrozí jim ztráta identity. Nabízejte dětem dostatek příležitostí k rozšíření využití mateřského jazyka (dětský kolektiv s mateřským jazykem, návštěvy země původu atd.).
- Výchova dětí v jazyce vaší rodiny je velmi důležitá, protože jen tak s nimi můžete komunikovat v jazyce, ve kterém se cítíte sebejistě.
- Učitelé by neměli rodičům radit, aby doma mluvili se svými dětmi pouze česky, protože děti by se mohly naučit od rodičů, kteří dostatečně neznají češtinu, chybné obraty, výslovnost apod. Zároveň by přišly o možnost rozvíjet se ve svém rodném jazyce.
- Zaveďte si domácí jazyková pravidla, která vám budou vyhovovat.
- Rozvíjejte mateřský jazyk, a to nejen mluvený, ale i čtený/psaný.

Je důležité, aby pro děti existovaly vhodné podmínky pro používání jazyka rodiny i v mateřských školkách a ve školách. Pro používání jazyka je velkým přínosem, pokud si děti uvědomí jeho hodnotu i mimo rodinné prostředí.

Posiluje to jazykové povědomí všech zainteresovaných osob, jazykovou různorodost a neformální možnosti využití všech jazyků. Promluvte si s pracovníky vzdělávacích institucí, které vaše děti navštěvují, a informujte se na způsoby jejich přístupu k mnohojazyčnosti. Váš názor na něj si pracovníci jistě rádi vyslechnou, stejně jako informace o vaší kultuře a tradicích.

Ve škole mají větší šanci naučit se vyučovací jazyk a celkově uspět ty děti, jejichž rodinní příslušníci s nimi mohli trávit čas, vyprávěli jim příběhy nebo s nimi hovořili způsobem, který rozvíjel slovní zásobu v jejich mateřském jazyce. Znalosti a schopnosti dětí jsou přenositelné z mateřského jazyka naučeného doma do jazyka používaného ve škole.

Užitečné odkazy:

Časopis pro vícejazyčné děti a multikulturní výchovu Kamarádi
K navazování na odborné pojmosloví v mateřském jazyce mohou posloužit překladové slovníčky
https://multilingual-families.com/
https://www.inkluzivniskola.cz/vicejazycnost

- Cummins, J.: Vzdělávání vícejazyčných žáků. In: Existuje-li to, je to možné: inspirace pro vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem. META slaví 15, s. 183–190. Praha 2021.